

اظهاری نظر کارشناسی درباره:

«لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مشترک ایمنی

مدیریت سوخت مصرف شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا»

(اعاده از شورای نگهبان (۲))

مقدمه

لایحه الحاق به کنوانسیون مشترک ایمنی مدیریت سوخت مصرف شده و ایمنی مدیریت پسماند پرتوزا در تاریخ ۱۳۹۶/۰۹/۰۱ به مجلس شورای اسلامی وصول شد و متعاقب یک دور تصویب در مجلس (۱۳۹۸/۰۴/۳۰) و مواجهه با ایراد شورای نگهبان به مجلس شورای اسلامی اعاده گردید. کنوانسیون مذکور بعد از تصویب مجدد در مجلس به تاریخ ۱۳۹۸/۰۷/۰۶، مجدداً با ایراد شورای محترم نگهبان مواجه شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۴ نظر خود را مبنی بر مغایرت کنوانسیون با قانون اساسی اعلام نمود که در تاریخ ۱۳۹۸/۰۹/۰۲ متعاقب اظهار نظر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجدداً به صحن مجلس ارسال شد. در ادامه ایراد شورا و مصوبه کمیسیون مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ارزیابی نظر شورای نگهبان

شورای محترم نگهبان در اظهار نظر مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۲۴ راجع به این کنوانسیون اعلام نمود که «بند «۴» ماده (۶) و بند «۴» ماده (۱۳)، در خصوص در اختیار قرار دادن داده‌های کلی مرتبط با تأسیسات به طرف‌های مجاور و همچنین ماده (۳۲)، در خصوص تکلیف طرف‌های متعاقد به ارائه گزارش ملی در خصوص موضوعات مذکور، از جهت ایجاد زمینه برای نفوذ اجانب، مغایر بند «۵» اصل سوم قانون اساسی شناخته شد».

در بند «۴» ماده (۶) کنوانسیون و در موضوع مکان‌یابی تأسیسات پیشنهادی مدیریت سوخت آمده است: «۱. هر طرف متعاقد ... اقدامات مقتضی زیر را اتخاذ خواهد نمود: ... (۴) ... و به محض درخواست آنها [طرف‌های متعاقد مجاور]، در اختیار قرار دادن داده‌های کلی مرتبط با تأسیسات...»

در بند «۴» ماده (۱۳) کنوانسیون و در موضوع مکان‌یابی تأسیسات پیشنهادی مدیریت پسماند آمده است: «۱. هر طرف متعاقد ... اقدامات مقتضی زیر را اتخاذ خواهد نمود: ... (۴) ... و به محض درخواست آنها [طرف‌های متعاقد مجاور]، در اختیار قرار دادن داده‌های کلی مرتبط با تأسیسات...»

در ماده (۳۲) کنوانسیون نیز ضمن بیان تعهد به بحث گزارش ملی، ارائه اطلاعات و گزارش در خصوص «خط‌مشی‌ها... و رویه‌ها و ... فهرست تأسیسات ... موجودی سوخت مصرف شده ... و ...» آمده است.

مخصوص صحن علنی

جهت اطلاع نمایندگان محترم

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت:

۳۳۷

شماره چاپ:

۱۶۷۹

تاریخ چاپ:

۱۳۹۸/۹/۲

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر مطالعات

حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۷۳۲-۳

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸/۹/۱۶

بند «۳» اصل پنجم قانون اساسی: «دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد ... ۳. طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب».

از نظر شورای نگهبان، بند «۴» ماده (۶)، بند «۴» ماده (۱۳) و ماده (۳۲) کنوانسیون مغایر تکلیف «طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب» تلقی شده است.

کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی با اصلاح بند «۳» ذیل ماده واحده تصویب، درصدد رفع ایراد شورای نگهبان برآمده است. در اصلاح این تبصره آمده است: «در اجرای این کنوانسیون ... رعایت بند (۵) اصل سوم (۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به‌ویژه در موارد بند (۴) بخش (۱) ماده (۶)، بند (۴) بخش (۱) ماده (۱۳) و ماده (۳۳) الزامی است».

در این خصوص باید گفت موضوع ایراد شورای نگهبان تعهدات اصلی کنوانسیون (مبنی بر ارائه اطلاعات کشور در حوزه مذکور به درخواست کشورهای مجاور) است و لذا رفع این ایراد با اعمال شرط بر کنوانسیون مقدور نخواهد بود زیرا اعمال شرط بر این قبیل تعهدات از کنوانسیون مستلزم مغایرت با موضوع کنوانسیون خواهد بود و لذا شرط کان‌لم‌یکن خواهد بود، اما با این وجود در صورتی که نظر مجلس علی‌رغم اشکال اساسی مورد ایراد شورای نگهبان، دائر مدار تصویب این کنوانسیون باشد، کنوانسیون الزاماً با لحاظ اصلاح کمیسیون مورد نظر قرار گیرد.

نتیجه‌گیری

موضوع ایراد شورای نگهبان ناظر بر بند «۴» ماده (۶)، بند «۴» ماده (۱۳) کنوانسیون و ماده (۳۲) کنوانسیون است و ایرادات مذکور مربوط به هسته اصلی تعهدات کنوانسیون است در ارزیابی آن دسته از مفاد کنوانسیون که محل ایراد شورای محترم نگهبان است باید توجه نمود که مفاد مورد ایراد شورای نگهبان ناظر بر بحث لزوم اطلاع‌رسانی (مواد ۶ و ۱۳) و ارائه گزارش ملی (ماده ۳۲) است. از نظر شورای نگهبان لزوم اطلاع‌رسانی و ارائه گزارش ملی در موضوع کنوانسیون (پسماند پرتوزا و سوخت مصرف‌شده) از این‌رو که فاقد استثناست، زمینه اشرف اطلاعاتی بر مسائل مهم و حیاتی کشور را فراهم می‌آورد و لذا مغایر با وظیفه «طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب» به‌نحو مصرح در بند «۵» اصل سوم قانون اساسی است و لذا با نظر به این امکان، ایراد مذکور توسط شورا مطرح شده است. براین اساس اعمال شرط بر کنوانسیون جهت رفع ایراد شورای نگهبان، به‌دلیل مغایرت با موضوع و هدف کنوانسیون میسر نیست، با این همه در صورتی که نظر مجلس علی‌رغم اشکال اساسی مورد ایراد شورای نگهبان، اصرار بر تصویب این کنوانسیون باشد، رعایت اصلاحات مورد پیشنهاد کمیسیون ضروری می‌باشد.

